Teknologiateollisuus

14.10.2025

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi (HE 128/2025 vp)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua huomiomme hallituksen esityksestä koskien EU:n data-asetuksen kansallista täytäntöönpanoa.

Yleisiä huomioita EU:n data-asetuksesta

1. Data-asetus **muuttaa merkittävällä tavalla datan jakamisen käytänteitä Euroopassa**. Sillä on tuntuvia oikeus- ja liiketoimintavaikutuksia teknologiateollisuuden eri toimialoilla aina laitevalmistajista ICT-palveluiden tarjoajiin ja verkottuneita tuotteita ja niiden liitännäispalveluita tuotannossaan käyttäviin yrityksiin.

2. Vaikka **osa data-asetuksen piiriin tulevista asioista olisi mielestämme kannattanut jättää markkinoiden ratkaistavaksi ja osapuolten sopimusvapauden piiriin**, on perusteltua, että datataloudelle laaditaan yhteiseurooppalaiset säännöt jäsenmaakohtaisten ratkaisujen sijaan.

3. Uuteen sääntelyyn sisältyy kuitenkin epävarmuutta ja tulkinnallisuutta. **Euroopan komission on yhdessä jäsenmaiden viranomaisten ja teollisuuden kanssa pyrittävä yhdenmukaistamaan säädöksen tulkintaa tarvittavin ohjeistuksin oikeusvarmuuden vahvistamiseksi.** Tulkintatyössä on otettava huomioon toimialakohtaiset erityispiirteet ja -tarpeet. Samalla on pidättäydyttävä uudesta sääntelystä niin EU-tasolla kuin kansallisesti.

4. Datatalous eli datan keräämiseen, hyödyntämiseen ja käyttöön perustuva arvontuotanto kasvaa huomattavasti muuta taloutta rivakammin. Markkinan kasvu ja uusi sääntely avaavat reittejä entistä datavaltaisempaan liiketoimintaan, jossa verkkoon liitetyillä laitteilla ja tekoälyjärjestelmillä on yhä merkittävämpi rooli. **On Suomen etu, että tänne sijoittuneet yritykset sopeutuvat nopeasti uuteen sääntelyyn ja tarttuvat sen avaamiin liiketoimintamahdollisuuksiin**.

5. Data-asetuksen kansallisessa toimeenpanossa **on panostettava erityisesti pk-yritysten riittävään ohjeistukseen ja neuvontaan, selkeiden tulkintojen kehittymiseen sekä ennustettavan ja oikeasuhtaisen valvontatoiminnan muodostumiseen**.

Toimivaltaiset viranomaiset

6. Pidämme **ehdotusta kansallisten toimivaltaisten viranomaisten asettamisesta ja työnjaosta kannatettavana**. Huomioiden Liikenne- ja viestintävirastolle jo kehkeytymään lähteneen roolin EU:n digi- ja datasääntelyn keskeisenä

Teknologiateollisuus ry

Eteläranta 10, PL 10, 00131 Helsinki
Puhelin 09 192 31
www.teknologiateollisuus.fi
Y-tunnus: 0215289-2

viranomaisena, on tarkoituksenmukaista, että virasto toimisi myös data-asetuksen pääasiallisena valvontaviranomaisena sekä säädöksen edellyttämänä datakoordinaattorina eli keskitettynä yhteyspisteenä. **Uudet valvonta- ja neuvontatehtävät on huomioitava tarvittavalla tavalla viraston resurssoinnissa**.

7. Kannatamme sitä, että **Liikenne- ja viestintävirastolle annettaisiin tehtäväksi edistää yritysten datalukutaitoa**. Erityisesti pk-yritysten tarpeet on tärkeä huomioida.

8. Pidämme tarkoituksenmukaisena, että Kilpailu- ja kuluttajavirasto vastaisi data-asetuksen tiedonantovelvollisuuksien valvonnasta silloin, kun kyse on tiedoista, jotka yrityksen on annettava verkkoon liitetystä tuotteesta tai sen liitännäispalvelusta kuluttajille ennen sopimuksen tekemistä. Koska tiedonantovelvoitteet ovat sisällöllisesti yhtenevät sekä kuluttaja- että yritysasiakkaille, **on olennaista, että kuluttaja-asiamies ja Liikenne- ja viestintävirasto tekevät tiivistä yhteistyötä yhdenmukaisten tulkintakäytäntöjen takaamiseksi**.

9. Tietosuojavaltuutettu vastaisi henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä valvontatehtävistä data-asetuksen soveltamisen yhteydessä. On ennakoitavissa, että tietosuojasääntelyn kysymykset näyttelevät merkittävää roolia asetuksen toimeenpanossa. **Tietosuoja-asetuksen ja data-asetuksen yhteensovittaminen onkin välttämätöntä huomioida tietosuojavaltuutetun toimiston tavoitteissa, resursseissa ja osaamisessa.**

10. Asetuksesta johtuva yritysten hallinnollinen taakka riippuu osaltaan viranomaistoiminnan sujuvuudesta. **Sujuvat viranomaismenettelyt edellyttävät, että valvontaviranomaisilla on riittävät voimavarat, verkostot ja yhteistyörakenteet neuvonnan tarjoamiseen ja EU:n valvontaviranomaisten yhteistyöhön osallistumiseen**. Tämä edesauttaa myös sitä, että asetuksen tulkinta ei Suomessa eriydy muista jäsenvaltioista.

Valvontakeinot ja seuraamukset

11. Data-asetuksen sääntely on kokonaan uutta ja se muuttaa varsin voimakkaasti elinkeinoelämän käytäntöjä. Toimialoille ei ole vielä kehittynyt vakiintuneita toimintatapoja datan käytön suhteen. Sen vuoksi **viranomaisten voimakas puuttuminen olisi datan hyödyntämisen kulttuurin kehittymiselle haitallista**. Valvontatoimien oikeasuhtaisuutta on peilattava tätä taustaa vasten.

12. **Valvontatyön lähtökohtana on oltava ohjaus ja neuvonta**. Pidämme välttämättömänä, että **lievempiä keinoja on aina käytettävä ennen seuraamusmaksumenettelyyn ryhtymistä**. Seuraamusmaksun määrääminen on merkittävä hallintotoimi, jota tulee soveltaa ainoastaan vakavimmissa rikkomistilanteissa ja vasta silloin, kun muut keinot on käytetty loppuun.

13. Kannatamme sitä, että **seuraamusmaksun enimmäissumma perustetaan yrityksen liikevaihtoon**. Tämä on oikeudenmukaisin tapa kohdella eri kokoisia

yrityksiä. Lisäksi kannatamme sitä, että **seuraamusmaksun oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttä on päädytty porrastamaan** niin, että asetuksen tavoitteiden kannalta keskeisimmistä velvoitteista olisi mahdollisuus määrätä suurempi seuraamusmaksu. Enimmillään tämä olisi neljä prosenttia edeltävän tilikauden liikevaihdosta.

14. Huomautamme kuitenkin, että **enimmäistasollaan yritysten seuraamusmaksu on tuntuva huomioiden sen, että kyse on täysin uudesta sääntelystä**. On sitäkin tärkeämpää, että valvontaviranomaiset käyttävät seuraamuksia määrätessään harkintaa ja turvautuvat ensisijaisesti muihin kuin taloudellisiin hallintotoimiin.

15. Seuraamusmaksupykäliin on valittu data-asetuksen artiklat, joiden osalta on arvioitu, että säädöksen sanamuoto on riittävän täsmällinen ja tarkkarajainen, jolloin on katsottavissa, että ne voidaan rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen nojalla sanktioida. Valinnat ovat nähdäksemme perusteltuja. Tuomme kuitenkin esiin, että **asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa säädetyn teknisten suojatoimien ja muuttamisen ja poistamisen kiellosta tulisi säätää käyttäjiä koskien 15 §:ssä ja kolmansia osapuolia koskien 17 §:ssä.**

Kunnioittavasti,

Joonas Mikkilä
johtava asiantuntija
Teknologiateollisuus ry

joonas.mikkila@teknologiateollisuus.fi
p. 045 129 6791